

İNGİLTERE'DE BİR SERVET VERGİSİ OLARAK BELEDİYE VERGİSİ

COUNCIL TAX AS A WEALTH TAX IN ENGLAND

Rana DAYIOĞLU ERUL*

ÖZ

Servet vergileri, günümüzde pek çok ülkede yaygın olarak uygulanmaktadır. Mali kaygılar ve uygulamasının daha kolay olması nedeniyle birçok ülkede özellikle harcamalar üzerinden alınan vergilere eğilim artmış olsa da servet vergileri, vergi adaletinin sağlanması bakımından önem taşımaktadır. Emlak vergileri, servet vergilerinden olup sunulan hizmetlerin finanse edilmesi bakımından yerel yönetimlerin en önemli gelir kaynağını oluşturmaktadır. İngiltere'de mülkler üzerine uygulanan belediye vergisi de bir yerel yönetim vergisi olup vergi gelirleri içerisinde önemli paya sahiptir. Bu çalışmanın amacı, İngiltere'de uygulanan belediye vergisiyle ilgili genel bir çerçeve sunmaktır. Bu kapsamda çalışmada belediye vergisi, vergi sistemindeki önemi ve uygulanma esasları itibarıyla incelenmektedir. Kendine öz-

ABSTRACT

Wealth taxes are widely applied in many countries today. Due to financial concerns and easier implementation, wealth taxes are important in terms of ensuring tax justice, even though tendency towards taxes on expenditures has increased in many countries. Property taxes are among wealth taxes and constitute the most important source of income for local governments in terms of financing the services provided. Council tax which is levied on properties in England is also a local government tax and has an important share in tax revenues. The purpose of this study is to present a general framework regarding council tax in England. In this context, the study examines council tax in terms of its importance in the tax system and its application principles. In England, which has a specific tax system, in addition to the

* Arş. Gör. Dr., Ankara Hacı Bayram Veli Üni., İİBF, Maliye Bölümü, mrana.erul@hbv.edu.tr, ORC-ID: 0000-0001-9073-6430.
Dayioğlu Erul, R. (Ekim 2020). İngiltere'de Belediye Vergisi ve Türkiye'de Uygulanabilirliği Üzerine Bir Değerlendirme, *Vergi Raporu*, 253, (64-78).

gü bir vergi sistemine sahip İngiltere’de, gelir ve harcamalar üzerinden alınan temel vergilere ek olarak ülkeye özgü nitelikte uçuş vergisi, petrol gelirleri vergisi gibi vergiler de yer almakta olup belediye vergisi de bu vergilerden biridir.

Anahtar Kelimeler: Servet vergileri, belediye vergisi, İngiltere, İngiltere vergi sistemi

Jel Kodları Sınıflandırması: H71, K34

GİRİŞ

Servet vergileri, tarih boyunca pek çok ülkede uygulanmıştır. Günümüzde ise devletlerin mali ihtiyaçlar dolayısıyla gelir ve harcamalar üzerinden alınan vergilere yönelmiş olması nedeniyle vergi gelirleri içerisinde diğer vergilere kıyasla düşük bir paya sahiptir. Buna rağmen, vergi adaletinin sağlanması ve yerel yönetimlerin önemli bir gelir kaynağı olmaları gibi nedenlerle özellikle mülkler üzerinden alınan vergiler halen vergi sistemi içerisindeki önemini korumaktadır.

Bu çalışmada, İngiltere’de bir servet vergisi niteliğinde ve aynı zamanda yerel yönetimler için önemli gelir kaynağı olan belediye vergisi hakkında genel bir çerçeve sunulması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, çalışmanın ilk kısmında İngiltere’de servet vergileri, vergi gelirlerinin seyri gibi temel hususlar incelenmekte, daha sonra ise kendine özgü bir yapıya sahip olan İngiltere vergi sistemi ve sistem içerisinde belediye vergisinin yeri açıklanmaktadır. Nitekim bir servet vergisi olarak belediye vergisi, tek başına vergi gelirleri içinde önemli bir paya sahiptir.

Çalışmanın diğer kısımlarında ise belediye vergisi; uygulanış biçimi, vergiye özgü özellikler, muafiyet ve istisnalar gibi düzenlemeler doğrultusunda detaylarıyla incelenmekte ve verginin

basic taxes levied on income and expenditures, there are also specific taxes of the country such as air passenger duty and petroleum revenue tax and council tax is one of these taxes.

Keywords: Wealth Taxes, Council Tax, England, English Tax System

Jel Classification Codes: H71, K34

hesaplanma biçimi, İngiltere’de yer alan seçilmiş şehirler itibarıyla gösterilerek karşılaştırmalar yapılmaktadır.

1- SERVET VERGİLERİ ve İNGİLTERE

Servet veya sermaye üzerinden alınan vergiler; durağan iktisadi unsurların işler hale dönüşmesine ve adil bir vergi sisteminin oluşmasına katkıda bulunmaları nedeniyle vergi sisteminde önem taşımaktadır¹. Bina ve arazi, servetin belli başlı unsurlarından biri olduğundan, servet vergilerinin yaygın olan ilk şeklidir².

Servet vergilerinden olan emlak vergilerinin; yatırım, üretim ve işgücü arzında ekonomik birimlerin kararlarını diğer vergiler kadar etkilemediği gerekçesiyle ekonomik büyüme üzerinde anlamlı bir etkisi bulunmamakta olup diğer vergilere kıyasla ekonomik büyüme üzerinde potansiyel olarak daha az olumsuz etkiye sahip olduğu savunulmaktadır³.

Modern devletlerin daha rahat bir şekilde daha yüksek hasılat elde edebilecekleri vergiler araştırmak zorunda kalmaları nedeniyle bina ve arazi vergilerinin önemi, daha tali plana geçmiştir⁴. Nitekim bu husus, emlak vergisi gibi servet vergilerinin toplam vergi gelirleri içindeki payının düşük olmasından da anlaşılabilmektedir.

¹ Abdurrahman AKDOĞAN. *Kamu Maliyesi*. Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 14. Baskı. Gazi Kitabevi. Ankara 2011. s. 268.

² Selahattin TUNCER. *Teoride ve Pratikte Servet Vergileri*. Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınları 32/9. İstanbul 1966. s. 122.

³ T.C. Kalkınma Bakanlığı. *“Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018)-Vergi”*. Özel İhtisas Komisyonu Raporu. Ankara 2014. s. 21.

⁴ Selahattin TUNCER. a.g.e. s. 122-123.

Bununla birlikte, yerel yönetimlerin sundukları hizmetlerin finanse edilebilmesi amacıyla emlak vergileri, pek çok ülkede yaygın olarak uygulanmaktadır. Nitekim servet üzerinden alınan vergiler arasında en yaygın olarak uygulananları, emlak vergisi ve veraset vergileri olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle emlak vergisi, yerel yönetimlerin harcamalarını finanse edebilmek amacıyla belediyelerde en önemli ağırlığa sahip olan gelir kalemi olarak görülmektedir.

Geleneklerine bağlı, liberalist fikirlerin hakim olduğu bir ülkede servet ve sermaye üzerine konulacak vergilerin büyük tepki ile karşılanacağı açık olduğundan, İngiltere, servet ve sermaye üzerine konulacak vergilerde, gelir vergisinin aksine olarak, büyük bir hassasiyet göstermiş; bu nedenle İngiltere’de servet üzerinden alınan vergilere tarihsel süreç içerisinde diğer vergi türlerine kıyasla daha az rastlanmıştır⁵. Ancak, günümüzde, pek çok ülkede olduğu gibi servet üzerinden alınan vergiler, özellikle adil bir vergi sisteminin oluşturulması amacıyla yaygın olarak uygulanmaktadır.

Servet üzerinden alınan bir vergi olan belediye vergisi de bu vergilerden biri olup Birleşik Krallık’ı meydana getiren diğer devletler olan Galler, İskoçya ve İrlanda ile İngiltere arasında, uygulama itibarıyla önemli farklılıklar bulunmaktadır. Örneğin; belediye vergisi, 2003 yılında yeniden değerlendirme uygulamasının tamamlandığı Galler dışında, mülklerin 1991 tarihindeki değerlerine göre hesaplanmaktadır; buna ek olarak İngiltere ve İskoçya, sekiz belediye vergisi bandı kullanmaktay-

ken, Galler 2000’lerin ortalarında reformların bir parçası olarak yüksek değerli mülkler için ek bir bant eklemiştir⁶. Uygulamadaki bu farklılıklar nedeniyle çalışmada yalnızca İngiltere’de uygulanan belediye vergisinin incelenmesi amaçlanmış olup izleyen bölümlerde bu vergi, uygulanma esasları itibarıyla açıklanmaktadır.

2- İNGİLTERE’DE VERGİ GELİRLERİ ve VERGİ SİSTEMİNE GENEL BİR BAKIŞ

2.1- Vergi Gelirlerinin Seyri ve Önemi

İngiltere’de vergi gelirleri, toplam gelirler içerisinde tarihsel süreç boyunca önemli yer tutmuştur. İngiltere’de toplam gelirler ile toplam vergi gelirlerinin seyri, Şekil 1’de, 1948 yılından günümüze kadar ve buna ek olarak 2023-2024 dönemine kadar olan tahminler şeklinde gösterilmektedir.

İngiltere’de 2018-2019 döneminde bir önceki döneme göre %3,6 oranında artarak 627,9 milyar £ olarak gerçekleşen toplam vergi gelirlerinin 2019-2020 döneminde 757 milyar £’e yükseleceği tahmin edilmektedir⁷. Bu tutar, milli gelirin %34,4’üne tekabül etmektedir ve milli gelirin yüzdesi olarak, Şekil 1’de gösterildiği gibi, 1940’lı dönemden günümüze kadar olan süreçte en yüksek değerlerinden birini almış olup 2023-2024 dönemine kadar da bu düzeyde seyredeceği tahmin edilmektedir. İngiltere’de vergi gelirlerinin geçmişe kıyasla günümüzde bu yüksek değerde olması, 2010 yılında yapılan vergi reformları dolayısıyla 20 milyar £ civarında artış gösteren vergi gelirlerinden ileri gelmektedir⁸.

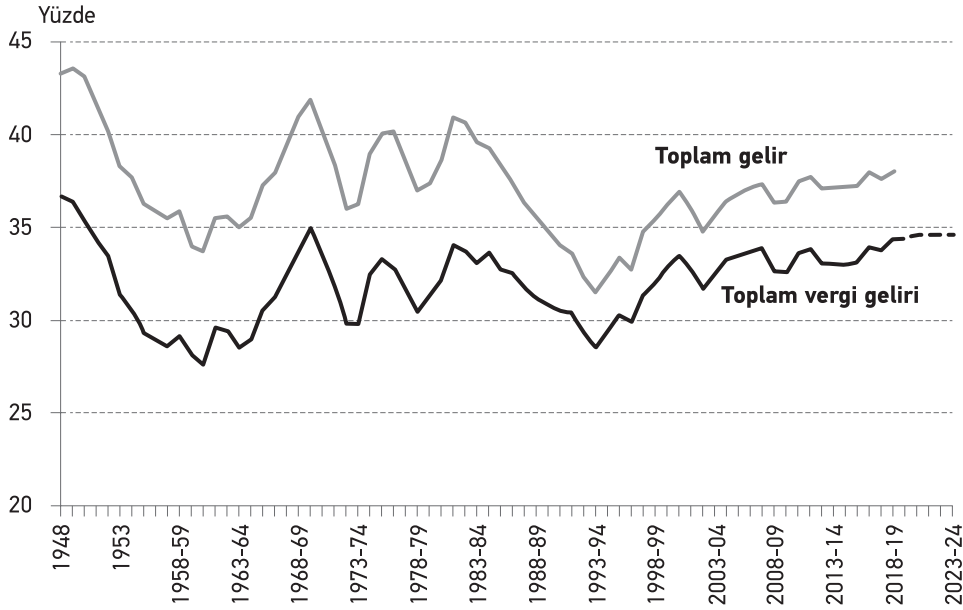
⁵ Selahattin TUNCER. a.g.e. s. 59.

⁶ Kayte LAWTON ve Howard REED. “Property and Wealth Taxes in the UK”. Institute for Public Policy Research. 2013. s. 10. (https://www.ippr.org/files/images/media/files/publication/2013/03/wealth-taxes-context_Mar2013_10503.pdf). Erişim tarihi: 17 Mayıs 2020.

⁷ Stuart ADAM. “How High are Our Taxes, and Where Does the Money Come from?”. Institute for Fiscal Studies. IFS Briefing Note BN259. 13 Kasım 2019. s. 3. (<https://www.ifs.org.uk/uploads/BN259-How-high-are-our-taxes-and-where-does-the-money-come-from.pdf>). Erişim tarihi: 26 Mayıs 2020.

⁸ Stuart ADAM. a.g.m. s. 2.

Şekil 1: İngiltere’de Toplam Gelirler-Vergi Gelirleri Karşılaştırması

Kaynak: Office for Budget Responsibility. Public Finances Databank. (<https://obr.uk/data/>). Erişim tarihi: 28 Mayıs 2020.

Ülkenin kendi tarihi süreci içerisinde değerlendirildiğinde yüksek olan vergi gelirlerinin, uluslararası düzeyde bakıldığında çok yüksek olmadığı görülmektedir. Şekil 2’de, 2018 yılı itibarıyla Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (Organisation for Economic Co-operation and Development-OECD) ülkelerinde vergi gelirlerinin gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH) içindeki payı görülmekte olup buna göre İngiltere, pek çok Avrupa Birliği (AB) ülkesinin ve AB 15⁹ ortalamasının

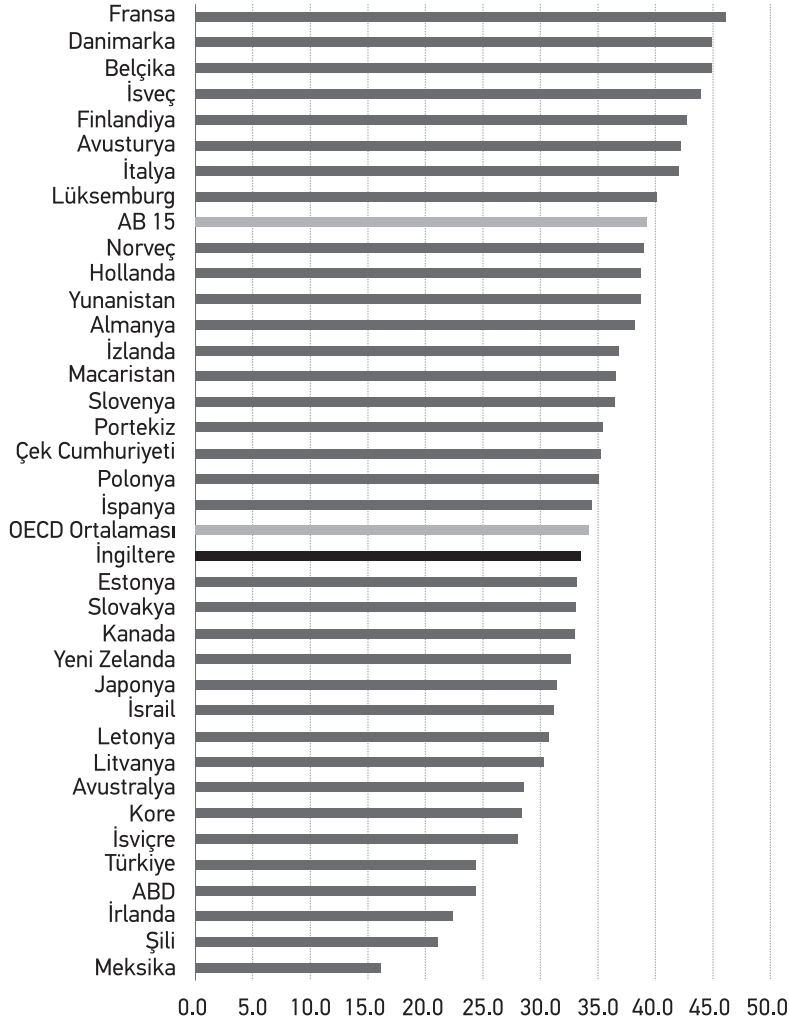
altında kalmakta, OECD ülkeleri ortalamasının ise yakınında seyretmektedir. Son beş yılda vergi gelirlerindeki artışa rağmen İngiltere’de vergi yükü¹⁰, OECD ortalamasının üzerine çıkamamıştır. Türkiye’ye bakıldığında ise vergi yükü 2018 yılında %24,4 düzeyinde gerçekleşmiş olup¹¹ OECD ülkeleri arasında en düşük değere sahip ülkeler arasında yer aldığı ve İngiltere’ye göre oldukça düşük bir vergi yüküne sahip olduğu görülmektedir.

⁹ Fransa, Almanya, İtalya, Belçika, Hollanda, Lüksemburg, İngiltere, İrlanda, Danimarka, Yunanistan, İspanya, Portekiz, Avusturya, Finlandiya, İsveç.

¹⁰ Vergi gelirlerinin GSYH içindeki payı, vergi yükünü ifade etmektedir.

¹¹ OECD. “Tax Revenue”.

Şekil 2: Vergi Gelirlerinin GSYH İçindeki Payı (2018)

Kaynak: OECD. "Tax Revenue". (<https://data.oecd.org/tax/tax-revenue.htm>). Erişim tarihi: 30 Mayıs 2020.

2.2- İngiltere Vergi Sisteminde Yer Alan Vergiler

İngiltere'de, vergi gelirlerini oluşturan çok sayıda dolaysız ve dolaylı vergi bulunmakta olup bu vergiler Tablo 1'de sınıflandırmalar itibarıyla gösterilmektedir. Vergiler incelendiğinde; gelir vergisi, kurumlar vergisi, katma değer vergisi

(KDV), özel tüketim vergisi (ÖTV) gibi temel vergilerin ve ek olarak ülkeye özgü nitelikte birtakım vergilerin uygulandığı görülmektedir.

Toplam vergi gelirleri içinde önemli bir paya sahip olan özellikli bir vergi kalemi, milli sigorta katkılarıdır. Milli sigorta katkıları, bir kazanç vergisi gibi görünmekte olup¹² tam olarak bir vergi

¹² Thomas POPE ve Tom WATERS. "A Survey of the UK Tax System". The Institute for Fiscal Studies (IFS). Kasım 2016. s. 14. (<https://www.ifs.org.uk/bns/bn09.pdf>). Erişim tarihi: 25 Mayıs 2020.

türü olmamasına rağmen vergi gelirleri içinde değerlendirilmektedir. Bu katkısı ödemekle yükümlü olanlar 16 yaş üzeri olup haftada 183 £'in

üzerinde ücretli olarak çalışanlar ve yılda 6.475 £'in üzerinde gelir elde eden serbest meslek erbaplarıdır¹³.

Tablo 1: İngiltere'de Uygulanan Vergiler

İngiltere'de uygulanan vergiler							
Gelir vergisi (income tax)	Milli sigorta katkıları (national insurance contributions)	Sermaye vergileri - Sermaye kazançları vergisi (capital gains tax) - Veraset vergisi (inheritance tax) - Damga vergisi (stamp duty) - Emlak işlemlerine ilişkin damga vergisi (stamp duty land tax)	KDV (value added tax)	ÖTV (excise duties) - Alkollü içkilere uygulanan ÖTV (alcohol duties) - Tütün ürünlerine uygulanan ÖTV (tobacco duties) - Akaryakıt ilişkin ÖTV (fuel duties) - Taşıtlara ilişkin ÖTV (vehicle excise duties)	Diğer dolaylı vergiler - Kumar vergileri (betting and gaming duties) - Uçuş vergisi (air passenger duty) - Sigorta primi vergisi (insurance premium tax) - Çevre vergileri (environmental levies) - Gümrük vergileri (custom duties)	İşletmelere uygulanan vergiler - Kurumlar vergisi (corporate tax) - Petrol gelirleri vergisi (petroleum revenue tax) - İşletme vergisi (business rates) - Banka yükümlülüğü (bank levies)	Belediye vergisi (council tax)

Kaynak: Thomas POPE ve Tom WATERS. a.g.m. s. 5'ten yararlanılarak tarafımızca oluşturulmuştur.

Özellik arz eden vergilerden bir diğeri olan sermaye kazançları vergisi, değeri artan bir varlığın satılması (elden çıkarılması) dolayısıyla ortaya çıkan karların vergilendirilmesinde uygulanmakta olup temel istisna, aile konutunun (içinde yaşanan ana konutun) satışından elde edilen kazançlardır¹⁴. Ayrıca şirketler, sermaye kazançları vergisine tabi olmayıp şirketler tara-

findan elde edilen sermaye kazançları kurumlar vergisine tabidir¹⁵.

Servet üzerinden alınan vergi niteliğinde olan veraset vergisi, işletme vergisi, emlak işlemlerine ilişkin damga vergisi ve belediye vergisi de ülkeye özgü özellikler taşımaktadır. Örneğin veraset vergisi, mirasçılardan ölen kişi ile yakınlık dereceleri dikkate alınmaksızın ölen kişinin

¹³ HM Revenue & Customs. "National Insurance-Overview". (<https://www.gov.uk/national-insurance>). Erişim tarihi: 27 Mayıs 2020.

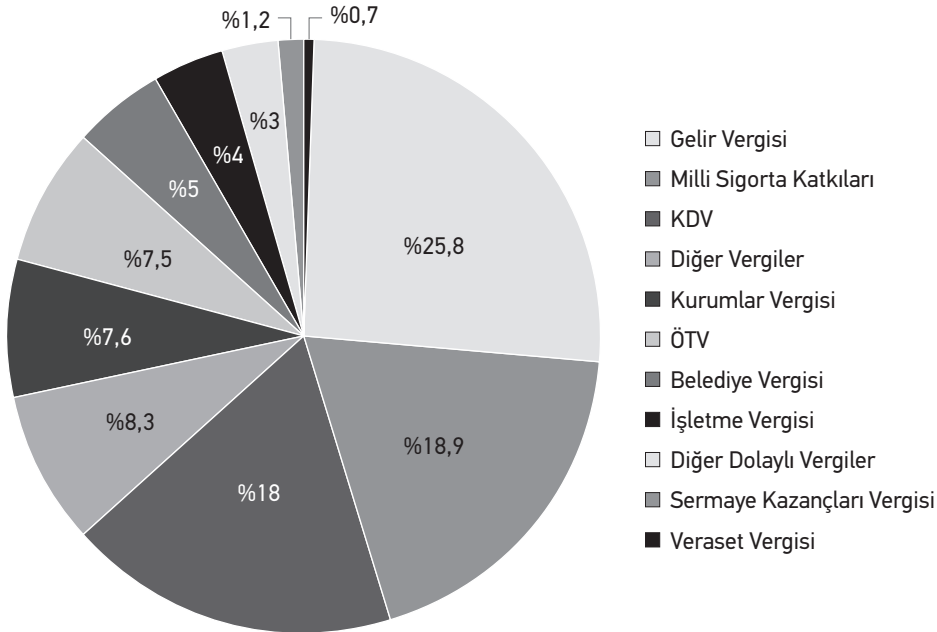
¹⁴ HM Revenue & Customs. "Capital Gains Tax-What You Pay it on". (<https://www.gov.uk/capital-gains-tax/what-you-pay-it-on>). Erişim tarihi: 15 Mayıs 2020.

¹⁵ Ersin KAPLAN. "Birleşik Krallık Vergi Sistemi". Vergi Dünyası Dergisi. Sayı 382. Haziran 2013. s. 142.

toplam malvarlığı üzerinden alınan tek oranlı ve objektif bir vergi olması dolayısıyla diğer ülke uygulamalarından ayrılmaktadır¹⁶. Emlak işlemlerine ilişkin damga vergisi; konut, arsa veya arazi alım satımında uygulanan bir vergidir¹⁷. İşletme vergisi işletmelere yönelik bir çeşit emlak vergisi niteliğindedir ve yerleşim amaçlı olmayan ofis, mağaza, depo, fabrika, misafir evi vb. mülkler

üzerinden ödenen bir yükümlülüktür¹⁸. Belediye vergisi ise pek çok ülkede mülkler üzerinden alınan vergilerden oldukça farklı olarak uygulanmaktadır. Belediye vergisine ek olarak İngiltere’de, ülkeye özgü olarak uçuş vergisi, çevre vergileri, petrol gelirleri vergisi, kumar vergisi gibi vergiler uygulanmaktadır.

Şekil 3: İngiltere’de Vergi Gelirlerinin Dağılımı (2019-2020)¹⁹

Kaynak: Office for Budget Responsibility. “*Economic and Fiscal Outlook 2020*”. s. 72. (https://cdn.ubr.uk/EFO_March-2020_Accessible.pdf). Erişim tarihi: 05.06.2020’den yararlanılarak tarafımızca oluşturulmuştur.

¹⁶ Ayrıntılı bilgi için bkz. HM Revenue & Customs. “*Inheritance Tax-Overview*”. (<https://www.gov.uk/inheritance-tax>). Erişim tarihi: 20 Nisan 2020.

¹⁷ Konutlar için 125.000 £, diğer mülkler ile arsa ve araziler için 150.000 £’in üzerindeki alım satım işlemleri vergiye tabi tutulmaktadır. Ayrıntılı bilgi için bkz. HM Revenue & Customs. “*Stamp Duty Land Tax-Overview*”. (<https://www.gov.uk/stamp-duty-land-tax>). Erişim tarihi: 25 Nisan 2020.

¹⁸ HM Revenue & Customs. “*Business Rates-Overview*”. (<https://www.gov.uk/introduction-to-business-rates>). Erişim tarihi: 25 Nisan 2020.

¹⁹ ÖTV kapsamında alkollü içkilere uygulanan ÖTV (alcohol duties), tütün ürünlerine uygulanan ÖTV (tobacco duties), akaryakıtta uygulanan ÖTV (fuel duties) ve taşıtlara ilişkin ÖTV (vehicle excise duties); diğer dolaylı vergiler kapsamında ise sigorta primi vergisi (insurance premium tax), uçuş vergisi (air passenger duty) ve çevre vergileri (environmental levies) (çöplük vergisi (landfill tax), iklim değişikliği vergisi (climate change levy), çakıl vergisi (aggregates levy)) hesaplamalara dahil edilmiştir.

Şekil 3'te İngiltere'de vergi gelirlerinin dağılımı 2019-2020 dönemi itibarıyla gösterilmektedir. Buna göre en yüksek paya sahip olan vergiler sırasıyla gelir vergisi (%25,8), milli sigorta katkıları (%18,9) ve KDV (%18) olup bu üç verginin toplamı, toplam vergi gelirlerinin yaklaşık %63'ünü, diğer bir ifadeyle yaklaşık olarak üçte ikisini oluşturmaktadır. Bu vergilerden sonra ise kurumlar vergisi (%7,6), ÖTV (%7,5) ve belediye vergisinin (%5) en yüksek orana sahip olduğu görülmektedir. Servet vergilerinin payının vergi gelirleri içinde genellikle çok büyük bir paya sahip olmadığı hususu göz önünde bulundurulduğunda, çalışmanın temel konusu olan belediye vergisinin tek başına sahip olduğu %5'lik payın azımsanamayacak düzeyde olduğu ifade edilebilir. Buradan sonraki bölümlerde belediye vergisine ilişkin olarak detaylı açıklamalara yer verilecektir.

3- BELEDİYE VERGİSİNİN ÖZELLİKLERİ

İngiltere'de yerel yönetimler, harcamalarını, geleneksel olarak kendi yetki alanlarındaki mülkler üzerine vergi koyarak finanse etmişlerdir²⁰. Belediye vergisi, İngiltere'de en yaygın olarak uygulanan yerel yönetim vergilerinden biridir. Bu vergi, 1 Nisan 1993 tarihinde, yerel yönetimlere ait bir vergi olan ve bir nevi baş vergisi olarak değerlendirilen verginin (poll tax) yerine getirilmiştir²¹. Belediye vergisine ilişkin uygulamada, konutların piyasa değerlerine göre gruplandır-

ması yapıldıktan sonra yerel yönetimler verginin genel seviyesini belirlerken, gruplar arasındaki oransal farklılıklar merkezi hükümet tarafından belirlenmektedir²².

Belediye vergisinin miktarı; yaşanan şehir, evin büyüklüğüne, konumuna, evde ikamet eden kişi sayısına göre farklılık göstermektedir²³. İngiltere'de yaşayıp 18 yaş ve üzerinde olanlardan ev sahibi olanlar veya ev kiralayanlar genellikle belediye vergisi ödemek zorunda olup vergiye ilişkin birtakım istisna ve muafiyetler de yer almaktadır²⁴. Örneğin; iki yetişkinin birlikte yaşadığı durumlarda belediye vergisi tam olarak tahsil edilmekte olup yetişkin olmakla birlikte tek başına yaşayanlar veya 18 yaşından küçük kişilerle yaşayanlar için %25 oranında, evde yaşayan hiç kimsenin yetişkin olarak sayılmaması durumunda ise %50 oranında indirim sağlanmaktadır²⁵. Buna ek olarak, evde yaşayan herkes tam zamanlı öğrenci ise belediye vergisi ödenmesi gerekmemektedir²⁶. Belediyeler, ikinci evlere veya yazlık evlere ilişkin olarak da %50'ye kadar indirimli oran uygulama yetkisine sahiptir²⁷.

Aşağıdaki kişiler, belediye vergisi mükellefi olma açısından yetişkin sayılmamaktadır²⁸:

- 18 yaşın altındakiler
- 18-19 yaşındaki tam zamanlı öğrenciler
- Tam zamanlı üniversite öğrencileri
- Hemşirelik bölümü öğrencileri
- Partneri, eşi veya 18 yaşından küçük çocuğu olmayan kişilerin bakıcılığını yapanlar

²⁰ John KAY ve Mervyn KING. *The British Tax System*. Fifth Edition. Oxford University Press. Oxford 1990. s. 134.

²¹ Thomas POPE ve Tom WATERS. a.g.m. s. 21.

²² Thomas POPE ve Tom WATERS. a.g.m. s. 21.

²³ Mustafa Göktuğ KAYA, Hüseyin Kamil İLİK ve Hakan TÜRKMEN. *Uluslararası Vergi Sistemi ve Denetim: Türkiye, ABD, İngiltere ve Diğer Ülkeler*. Nobel Bilimsel Eserler. Ankara 2017. s. 120.

²⁴ HM Revenue & Customs. "Council Tax-Who has to Pay". (<https://www.gov.uk/council-tax/who-has-to-pay>). Erişim tarihi: 25 Mayıs 2020.

²⁵ HM Revenue & Customs. "Council Tax-Who has to Pay".

²⁶ HM Revenue & Customs. "Council Tax-Who has to Pay".

²⁷ HM Revenue & Customs. "Council Tax-Second Homes and Empty Properties". (<https://www.gov.uk/council-tax/second-homes-and-empty-properties>). Erişim tarihi: 28 Mayıs 2020.

²⁸ HM Revenue & Customs. "Council Tax-Who has to Pay".

- Akıl hastaları
- Diplomatlar

Belediye vergisinin ödenmesine ilişkin olarak vatandaşlık ayrımı vb. herhangi bir ölçüt bulunmamaktadır. Dolayısıyla İngiltere’de yaşayan Türk vatandaşları da belirtilen muafiyetlerin kapsamına girmiyorsa vergiyi ödemekle yükümlüdür.

Bazı evler için ise boş kaldıkları sürece belediye vergisi ödenmemektedir. Bu evler aşağıdaki gibi sıralanabilir²⁹:

- Tutukluların evleri (para cezası veya belediye vergisi ödememe suçu dışında),
- Bakım evine veya hastaneye taşınmış olanların evleri,
- Kanuni olarak içinde yaşamanın mümkün olmadığı, örneğin harabe niteliğinde olan veya terk edilmiş evler (harabe niteliğinde sayılması için hava şartları, çürüme veya vandalizm nedeniyle içinde yaşanılacak derecede zarar görmüş olması ve yeniden yaşanabilmesi için büyük yapısal düzenlemelere ihtiyaç duyulması gerekmektedir),
- Zorunlu olarak satın alınmış ve yıkılacak olan evler.

Vergiye ilişkin ödemeler genellikle on aya bölünmektedir; ancak mükelleflerin vergiyi ödemede sorun yaşaması nedeniyle belediyeye başvurmaları durumunda belediyeler, takdir yetkisi kullanarak vergi ödemelerinin on yerine on iki

aya yayılması gibi yöntemlerle kolaylık sağlama yetkisine sahiptir³⁰.

4- BELEDİYE VERGİSİNİN HESAPLANMASI

Belediye vergisinin ödenmesinde, belediyeler tarafından, A ve H arasında sekiz bant belirlenmekte ve A’dan H’ye gidildikçe ödenecek vergi artmaktadır. D grubunda yer alan düzenlemeler belediye vergisinin standart ölçüsü olup diğer tüm gruplara ilişkin düzenlemeler D grubu esas alınarak belirlenmektedir³¹.

Verginin hesaplanmasında, D bandının esas alınması ve konut şartlarının esas alınması olmak üzere iki yöntemden biri uygulanmaktadır. D bandının esas alındığı yöntemde belediye vergisi, yerel yönetimlerin vergi değerini belirlediği sırada tahsil edilirken; ikinci yöntemde, beş ay önceden belirlenen konut değerleri esas alınmaktadır³². Bu nedenle D bandı uygulaması, verginin tahsil edileceği döneme en yakın durumu yansıtmakta olup tarih boyunca yönetenler tarafından tercih edilen standart yöntem olmuştur³³. Belediye vergisinin hesaplanmasında temel alınan A ve H bantları arasındaki her bir banda ilişkin dilimde esas alınan değerler, konutların 1 Nisan 1991 tarihi itibarıyla belirlenen değerlerine dayanmaktadır. Bu tarihten sonra inşa edilen konutlar için ise belediye vergisinin tahsil edilebilmesi amacıyla belediyeler tarafından değerler belirlenmektedir.

²⁹ HM Revenue & Customs. “Council Tax-Second Homes and Empty Properties”.

³⁰ HM Revenue & Customs. “Council Tax-Paying Your Bill”. (<https://www.gov.uk/council-tax/paying-your-bill>). Erişim tarihi: 30 Mayıs 2020.

³¹ Ministry of Housing, Communities & Local Government. “Council Tax Levels Set by Local Authorities: England 2020-2021”. National Statistics. 25 Mart 2020. s. 2. (https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/905425/Council_tax_levels_set_by_local_authorities_in_England_2020-21.pdf). Erişim tarihi: 30 Mayıs 2020.

³² Ministry of Housing, Communities & Local Government. a.g.m. s. 12.

³³ Ministry of Housing, Communities & Local Government. a.g.m. s. 12.

Tablo 2: Bantlara Göre Belediye Vergisi Tutarları (2020-2021)

Bant	Dilim	Oran	Örnek (Londra)
A	40.000 £ ve altı	6/9	671
B	40.001 £ - 52.000 £	7/8	783
C	52.001 £ - £ 68.000 £	8/9	895
D	68.001 £ - £ 88.000 £	9/9	1.007
E	88.001 £ - 120.000 £	11/9	1.231
F	120.001 £ - 160.000 £	13/9	1.455
G	160.001 - 320.000 £	15/9	1.679
H	320.000 £'in üzerinde	18/9	2.014

Kaynak: HM Revenue & Customs. (<https://www.gov.uk/government/statistics/council-tax-levels-set-by-local-authorities-in-england-2020-to-2021>) veri tabanından elde edilerek tarafımızca düzenlenmiştir.

Tabloda, belediye vergisi matrahının hesaplanmasında sekiz bant itibarıyla ele alınan uygulama gösterilmektedir. Buna göre, D bandı için esas alınacak tutar tespit edildikten sonra, her bir bant için ayrı bir oran hesaplanarak o bant için vergi matrahı tespit edilmektedir. Örneğin; tabloda, iki kişinin yaşadığı bir konut için ödenmesi gereken belediye vergisi Londra için gösterilmektedir. Buna göre, D bandı için uygulanacak vergi tutarı 1.007 £ iken, aynı şehirde F bandı için uygulanacak tutar tespit edilirken bu tutarın 13/9'u hesaplanmaktadır. Tüm şehirler ve tüm bantlara ilişkin vergi matrahı hesaplaması, bu şekilde yapılmaktadır.

Tablo 2'de Londra'ya ilişkin olarak yer alan tutarlara bakıldığında, dilimlerde yer alan değerlerin artışına paralel olarak A'dan H'ye gidildikçe belediye vergisinin arttığı görülmektedir. Buna ek olarak, şehirler arası karşılaştırma yapabilmek için diğer şehirler için uygulanan vergi tutarlarının da incelenmesine gerek duyulmaktadır. Bu doğrultuda, belediye vergisinin uygulanmaya başlandığı 1993 yılından başlayarak günümüze kadar olan konut başına düşen ortalama belediye vergisi tutarları, İngiltere geneli ve buna ek olarak ülkede yer alan farklı büyüklüklerdeki seçilmiş şehirler itibarıyla karşılaştırmalı olarak Tablo 3'te gösterilmektedir.

Tablo 3: Konut Başına Düşen Ortalama Belediye Vergisi (1993-2021)

Şehirler/Yıllar	1993-94	1995-96	2000-01	2005-06	2010-11	2011-12	2012-13	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21
İngiltere	456	498	697	1.009	1.195	1.196	1.201	1.045	1.051	1.078	1.128	1.185	1.258	1.327	1.385
Londra	347	364	485	776	964	961	944	931	928	910	977	982	994	1.072	1.140
Bath	411	488	755	1.057	1.300	1.305	1.309	1.200	1.206	1.226	1.267	1.322	1.385	1.467	1.527
Birmingham	455	485	670	820	923	921	925	708	714	737	783	833	884	945	989
Bournemouth	398	454	620	1.019	1.187	1.182	1.180	1.036	1.027	1.051	1.106	1.164	1.247	-	-
Brighton & Hove	410	434	610	975	1.192	1.196	1.195	1.025	1.042	1.090	1.160	1.226	1.325	1.393	1.457
Bristol	508	566	747	971	1.188	1.180	1.182	983	1.002	1.053	1.105	1.175	1.242	1.302	1.362

Cambridge	486	504	689	1.006	1.265	1.276	1.307	1.217	1.237	1.276	1.298	1.343	1.395	1.463	1.532
Eastbourne	450	476	668	1.093	1.290	1.289	1.289	1.130	1.115	1.142	1.217	1.276	1.363	1.433	1.481
Exeter	435	446	629	961	1.158	1.158	1.165	1.027	1.054	1.081	1.133	1.197	1.261	1.327	1.383
Greenwich	609	514	710	953	1.029	1.036	1.033	839	838	839	896	950	1.020	1.078	1.107
Lancaster	461	488	706	958	1.134	1.135	1.140	963	985	1.012	1.071	1.115	1.192	1.252	1.303
Leeds	428	443	600	821	993	996	998	868	872	895	941	995	1.056	1.119	1.174
Leicester	409	421	567	779	945	943	976	770	798	826	889	945	1.006	1.070	1.138
Liverpool	451	615	753	832	944	945	961	690	710	742	830	867	916	973	1.029
Manchester	443	486	601	709	814	817	817	623	649	667	715	772	820	873	923
Norwich	395	430	587	878	1.061	1.059	1.057	839	837	859	901	954	1.016	1.073	1.123
Nottingham	397	458	579	837	991	988	1.019	779	827	855	895	952	1.036	1.095	1.146
Oxford	514	585	790	1.176	1.405	1.403	1.402	1.245	1.259	1.300	1.369	1.447	1.529	1.597	1.664
Plymouth	384	418	539	837	1.057	1.058	1.062	936	945	978	1.010	1.053	1.119	1.169	1.228
Portsmouth	327	401	517	829	994	999	998	856	857	881	914	984	1.035	1.097	1.152
Southampton	323	422	534	895	1.009	1.012	1.015	847	872	906	961	1.038	1.115	1.152	1.183
Winchester	467	597	846	1.235	1.476	1.473	1.470	1.377	1.366	1.381	1.437	1.514	1.609	1.677	1.743
York	376	428	607	927	1.131	1.137	1.165	1.067	1.089	1.104	1.160	1.214	1.267	1.327	1.380

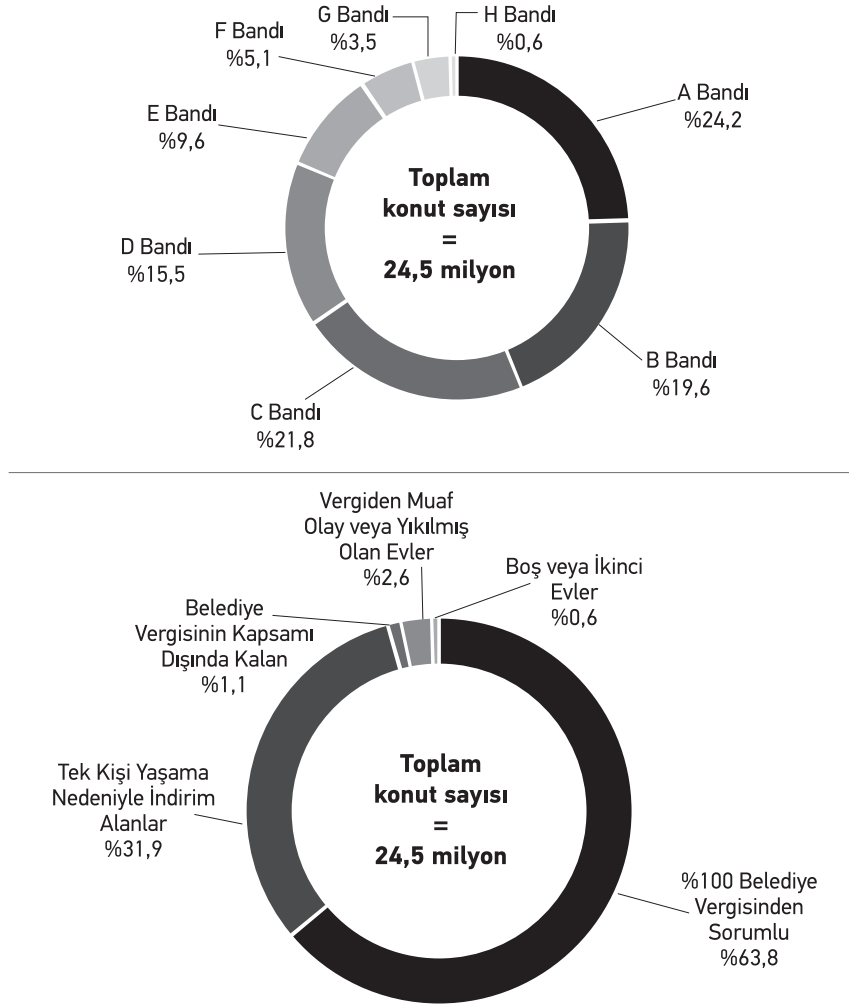
Kaynak: HM Revenue & Customs. (<https://www.gov.uk/government/statistics/council-tax-levels-set-by-local-authorities-in-england-2020-to-2021>) veri tabanından elde edilerek tarafımızca hazırlanmıştır.

1993 yılından günümüze gelindikçe tüm şehirler itibarıyla ortalama verginin arttığı dikkat çekmektedir. Bu durum, belediyelerin belirledikleri artışlardan ve muafiyet ve istisnaların değişiminden kaynaklanmaktadır. Örneğin; öncelikli olarak belirlenen D bandındaki yüzde değişim, son on yıl incelendiğinde, 2011-2012 döneminde aynı kalırken; 2018-2019 döneminde %5,1 oranı ile en yüksek artışı göstermiştir³⁴. Ayrıca dikkat çeken bir diğer husus ise konut kiralının yüksekliliğine paralel olarak başkent Londra'da be-

lediye vergisinin en yüksek tutarda belirleneceği düşünülürken; Londra'daki tutarların bu şehre kıyasla daha küçük ve düşük değerli evlerin yer aldığı şehirlere göre daha düşük olarak seyretmesidir. Örneğin Eastbourne gibi Londra'ya nazaran demografik, sosyal, kültürel ve ekonomik olarak daha küçük olan bir şehirde bile belediye vergisi tutarı Londra ve Manchester gibi ülkenin en büyük ve en gelişmiş şehirlerine göre daha yüksektir.

³⁴ Ayrıntılı bilgi için bkz. Ek 1.

Şekil 4: İngiltere’de Konutların Dağılımı

Kaynak: HM Revenue & Customs. “Council Tax-Research and Statistics”.

2020-2021 takvim yılı için bakıldığında, ülke çapında D bandında uygulanan ortalama belediye vergisi tutarı yaklaşık 1.800 £ iken; konut başına hesaplama yönteminde ise ortalama tutar yaklaşık 1.400 £’dir³⁵. Bu tutarın ikinci yöntemde daha düşük çıkmasının nedeni ise A, B ve C bantlarında yer alan konutların, ülkede yer alan toplam konut sayısının neredeyse üçte ikisini oluşturması olup

İngiltere’de konutların farklı sınıflandırmalara göre dağılımı Şekil 4’te gösterilmektedir. Buna göre, belediye vergisinin hesaplanmasında esas alınan D bandında, ülkede yer alan toplam konut sayısı olan 24,5 milyonun %15,5’i oranında konut bulunmakta ve toplam rakamın büyük kısmını A, B ve C bandında yer alan konutlar oluşturmaktadır.

³⁵ Ministry of Housing, Communities & Local Government. a.g.m. s. 10-12.

Buna ek olarak, toplam konut sayısının %63,8'i belediye vergisi kapsamına girmekte, kalan kısım ise verginin kapsamı dışında kalması veya vergiden muaf tutulan hallere girmesi nedeniyle vergi alınmayan konutlar sınıflandırmasında yer almaktadır. Dolayısıyla ülke genelinde belediye vergisinden elde edilen gelirlerin büyük kısmı, herhangi bir muafiyet olmadan %100 oranında mükellefiyete sebebiyet veren ve %63,8'lük paya sahip konutlardan elde edilmektedir. Bunun yanında, tek başına yaşayanlar için kanunda yer alan %25 oranındaki indirimden yararlanan konutların toplam konut sayısı içindeki oranı %31,9 olup azımsanamayacak bir düzeydedir.

2019-2020 döneminde belediye vergisinden elde edilen toplam vergi geliri ise yaklaşık 31 milyar £ olup bu tutar 2016-2017 döneminde yaklaşık 26 milyar £, 2017-2018 döneminde 27 milyar £, 2018-2019 döneminde 29 milyar £ iken 2020-2021 döneminde beklenen tahsilat tutarı 33 milyar £'dir³⁶.

SONUÇ

Servet vergileri, tarih boyunca pek çok ülkede uygulanmış olup günümüzde devletlerin tahsilatı daha kolay olan vergilere yönelmesi nedeniyle diğer vergilere kıyasla geri planda kalmaktadır. Servet vergileri, hem ekonomik büyüme üzerinde çok düşük düzeyde olumsuz etki bırakmakta hem de vergi adaletinin sağlanmasında destekleyici unsur olmaktadır.

Bina ve arazi vergileri, servet vergilerinin en yaygın olarak uygulanan biçimidir. Yerel yönetimlerin en önemli gelir kaynaklarından olan bu vergiler, genellikle ülkelerin milli geliri veya toplam vergi gelirleri içinde çok düşük paya sahip olmakla beraber, yerel yönetim vergi gelirleri içinde en yüksek payı alan kalem olarak önem taşımaktadır.

Bu çalışmada, İngiltere vergi sistemi ve uygulanan vergilerden servet vergisi niteliğinde olan belediye vergisi genel hatlarıyla açıklanmıştır. Belediye vergisinin uygulanışı, 1991 yılında mülklerle belirlenen çok eski değerlere dayanmaktadır. Belediye vergisi, İngiltere'de yerel yönetimlerin önemli bir gelir kaynağı olup toplam vergi gelirleri içinde önemli bir paya sahiptir. Nitekim vergiden elde edilen gelirlerin toplam vergi gelirleri içindeki payı, tek başına %5 düzeyine ulaşmaktadır. Kendine özgü bir vergi sistemi yapısına sahip olan İngiltere vergi sistemi; uçuş vergisi, petrol gelirleri vergisi, çevre vergileri gibi ülkeye özgü nitelikte pek çok vergiyi kapsamakta olup belediye vergisi de bu vergilerden biri olarak değerlendirilmektedir.

KAYNAKÇA

- ADAM, S. (2019). *"How High are Our Taxes, and Where Does the Money Come from?"*. Institute for Fiscal Studies. IFS Briefing Note BN259. 13 Kasım 2019. (<https://www.ifs.org.uk/uploads/BN259-How-high-are-our-taxes-and-where-does-the-money-come-from.pdf>). Erişim tarihi: 26 Mayıs 2020.
- AKDOĞAN, A. (2011). *Kamu Maliyesi*. Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 14. Baskı. Gazi Kitabevi. Ankara.
- HM Revenue & Customs. *"Business Rates-Overview"*. (<https://www.gov.uk/introduction-to-business-rates>). Erişim tarihi: 25 Nisan 2020.
- HM Revenue & Customs. *"Capital Gains Tax-What You Pay it on"*. (<https://www.gov.uk/capital-gains-tax/what-you-pay-it-on>). Erişim tarihi: 15 Mayıs 2020.
- HM Revenue & Customs. *"Inheritance Tax-Overview"*. (<https://www.gov.uk/inheritance-tax>). Erişim tarihi: 20 Nisan 2020.

³⁶ HM Revenue & Customs. *"Council Tax-Research and Statistics"*. (https://www.gov.uk/regional-and-local-government/local-government-council-tax#research_and_statistics). Erişim tarihi: 5 Haziran 2020.

- HM Revenue & Customs. “*National Insurance-Overview*”. (<https://www.gov.uk/national-insurance>). Erişim tarihi: 27 Mayıs 2020.
- HM Revenue & Customs. “*Stamp Duty Land Tax-Overview*”. (<https://www.gov.uk/stamp-duty-land-tax>). Erişim tarihi: 25 Nisan 2020.
- HM Revenue & Customs. “*Council Tax-Paying Your Bill*”. (<https://www.gov.uk/council-tax-paying-your-bill>). Erişim tarihi: 30 Mayıs 2020.
- HM Revenue & Customs. “*Council Tax-Research and Statistics*”. (https://www.gov.uk/regional-and-local-government/local-government-council-tax#research_and_statistics). Erişim tarihi: 05 Haziran 2020.
- HM Revenue & Customs. “*Council Tax-Second Homes and Empty Properties*”. (<https://www.gov.uk/council-tax/second-homes-and-empty-properties>). Erişim tarihi: 28 Mayıs 2020.
- HM Revenue & Customs. “*Council Tax-Who has to Pay*”. (<https://www.gov.uk/council-tax/who-has-to-pay>). Erişim tarihi: 25 Mayıs 2020.
- KAPLAN, E. (2013). “*Birleşik Krallık Vergi Sistemi*”. Vergi Dünyası Dergisi. Sayı 382, Haziran. s. 138-149.
- KAY, J. ve KING, M. (1990). *The British Tax System*. Fifth Edition. Oxford University Press. Oxford.
- KAYA, M. G., İLİK, H. K. ve TÜRKMEN, H. (2017). *Uluslararası Vergi Sistemi ve Dene-tim: Türkiye, ABD, İngiltere ve Diğer Ülkeler*. Nobel Bilimsel Eserler. Ankara.
- LAWTON, K. ve REED, H. “*Property and Wealth Taxes in the UK*”. Institute for Public Policy Research. 2013. (https://www.ippr.org/files/images/media/files/publication/2013/03/wealth-taxes-context_Mar2013_10503.pdf). Erişim tarihi: 17 Mayıs 2020.
- Ministry of Housing, Communities & Local Government (2020). “*Council Tax Levels Set by Local Authorities: England 2020-2021*”. National Statistics. 25 Mart 2020. (https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/905425/Council_tax_levels_set_by_local_authorities_in_England_2020-21.pdf). Erişim tarihi: 30 Mayıs 2020.
- OECD. “*Tax Revenue*”. (<https://data.oecd.org/tax/tax-revenue.htm>). Erişim tarihi: 30 Mayıs 2020.
- Office for Budget Responsibility. “*Economic and Fiscal Outlook 2020*”. (https://cdn.obr.uk/EFO_March-2020_Accessible.pdf). Erişim tarihi: 05 Haziran 2020.
- Office for Budget Responsibility. Public Finances Databank. (<https://obr.uk/data/>). Erişim tarihi: 28 Mayıs 2020.
- POPE, T. ve WATERS, T. (2016). “*A Survey of the UK Tax System*”. The Institute for Fiscal Studies (IFS). (<https://www.ifs.org.uk/bns/bn09.pdf>). Erişim tarihi: 25 Mayıs 2020.
- TUNCER, S. (1966). *Teoride ve Pratikte Servet Vergileri*. Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yayınları 32/9. İstanbul.
- T.C. Kalkınma Bakanlığı. (2014). “*Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018)-Vergi*”. Özel İhtisas Komisyonu Raporu. Ankara.

EKLER**Ek 1. D Bandına İlişkin Ortalama Belediye Vergisi Tutarı ve Yıllık Değişim**

Dönem	Tutar (£)	Değişim (%)
2010-2011	1.439	1,8
2011-2012	1.439	0
2012-2013	1.444	0,3
2013-2014	1.456	0,8
2014-2015	1.468	0,8
2015-2016	1.484	1,1
2016-2017	1.530	3,1
2017-2018	1.591	4
2018-2019	1.671	5,1
2019-2020	1.750	4,7
2020-2021	1.817	3,9

Kaynak: Ministry of Housing, Communities & Local Government. a.g.m. s. 7.